

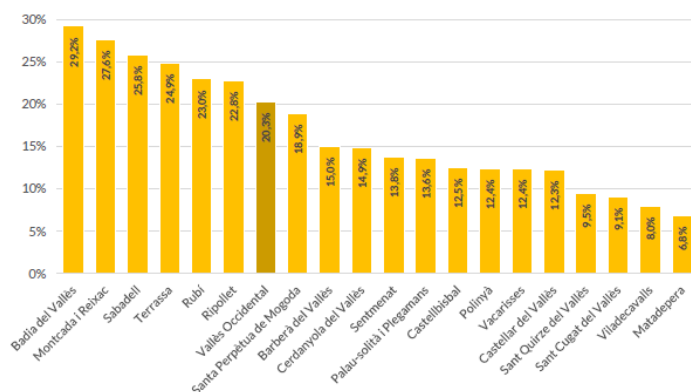
Moció del GM AUP per incrementar les eines que garanteixen els drets socials d'infants i adolescents.

Exposició de motius

El desembre de 2022 el Consell Comarcal del Vallès Occidental ha fet públic l'informe relatiu a les dades de pobresa infantil i situacions de risc social a la comarca. En aquest informe es recullen alguns indicadors sobre la situació de la infància i l'adolescència de la nostra ciutat que s'han d'entomar de forma prioritària des de les polítiques públiques locals.

Infància i adolescència en risc d'exclusió social al Vallès Occidental

Gràfic 29. Taxa de risc de pobresa relativa de la població menor de 18 anys. Municipis del Vallès Occidental. 2020

Font: Atles de Distribució de la Renda de les Llars de l'INE.

Segons l'informe, el 2020 un 23% de les persones menors de 18 anys del nostre municipi es troben en situació de pobresa relativa, per sobre de la mitjana de la comarca i en creixement arran dels efectes de la pandèmia de la Covid19 i la crisi social i econòmica.

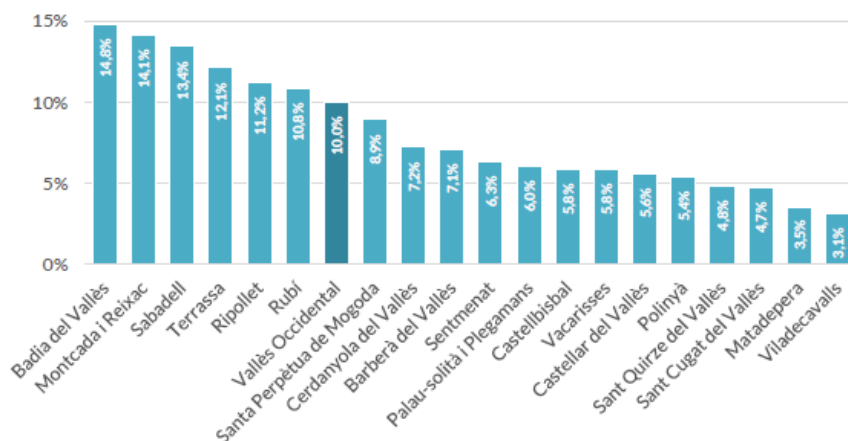
Aquesta dada creix fins al 31,5% si tenim en compte el número de nuclis familiars que reben ajudes directes de menjador escolar en l'etapa de primària i secundària.

A més, segons l'estudi del Consell Comarcal, Rubí és el municipi que presenta una diferència més elevada en un dels indicadors que té relació amb la segregació escolar: té una de les diferències majors entre l'alumnat que rep ajudes de menjador escolar a centres públics i privats concertats (27 punts de diferència).

Encara és més greu que un 10%, gairebé 1700 dels infants i adolescents de Rubí, visquin en situació de pobresa extrema. En aquestes llars la renda disponible total equivalent està per sota del 40% de l'Index de Renda de Suficiència de Catalunya, és a dir, un 20% menys del que es considera el llindar de pobresa, per tant, la seva situació és de major

necessitat. Per exemple: llars de quatre membres (dos adults i dos infants), on els ingressos de la unitat familiar no arriben als 930€/mensuals.

Gràfic 30. Taxa de risc de pobresa relativa severa de la població menor de 18 anys. Municipis del Vallès Occidental. 2020

Font: Atles de Distribució de la Renda de les Llars de l'INE.

Ara bé, les situacions de risc social no tenen només a veure amb la precarietat econòmica de les unitats familiars sinó que les administracions també han de garantir que els infants i adolescents vulnerabilitzats per raons econòmiques, d'origen, de diversitat en les capacitats, de salut mental, etc. tinguin les mateixes oportunitats que la resta. Les desigualtats s'han incrementat, no només per la pobresa, sinó també per l'increment de la violència masclista i vers els nens i les nenes, els suïcidis, l'empitjorament de la salut mental, etc.

Davant aquest creixement preocupant de les desigualtats cal incrementar de forma urgent els recursos destinats a la infància, també els de competència municipal. I, per si aquestes xifres no fossin prou alarmants, aportem algunes reflexions més que fonamenten aquesta urgència.

La primera (que no caldria ni recordar) **és que els nens i les nenes tenen dret a créixer en unes condicions de vida dignes**. Ho recullen múltiples lleis i plans nacionals, locals i internacionals, entre d'altres la Convenció dels Drets del Nen i la Nena de les Nacions Unides. Les conseqüències de la pobresa infantil van molt més enllà de la infància: els nens i nenes que creixen en pobresa tenen més dificultats per l'èxit escolar i un futur amb trajectòries laborals més precàries, nivells de renda més baixos i pitjor salut mental tant en la infància com en l'edat adulta. És a dir, créixer en pobresa durant la infància predispone a viure en pobresa com a persona adulta. És el cicle de reproducció intergeneracional de la pobresa que, a més, erosiona la cohesió del conjunt de la societat.

Fan falta més i millors polítiques destinades a les famílies amb infants. D'una banda, perquè la inversió en infància és la que ofereix el retorn social més alt: estudis diversos han demostrat com **la inversió en petita infància és la de més retorn social i, per tant, la**

més eficient per al sistema¹. De l'altra, perquè, a diferència d'altres països de la UE, a Catalunya i Espanya el cost de la criança recau gairebé en exclusiva en les famílies i, especialment, en les dones. A més, cada vegada criar és més car, sobretot a les grans ciutats. Save the Children (2022) xifra en 819€ el cost mensual de tenir un fill o filla a Catalunya. Això fa que tenir fills sigui, avui dia, una variable de risc de pobresa i exclusió, especialment per a les famílies nombroses i monomarentals. **El programa de ciutats amigues de la infància d'UNICEF, de la qual Rubí en forma part, apunta que la manca d'inversió en els nens i les nenes afecta el creixement i el benestar de tota la societat a mitjà i llarg termini. "Són només costos econòmics però hi ha molts costos que no es poden valorar econòmicament".**

En el propi al·ludi al diagnòstic del Pla Local d'Infància i Adolescència (PLIA), caducat des del 2021 i actualment en fase final de redacció per a la seva reedició, es recollia un augment dels casos de risc i en situació de vulnerabilitat relacionats amb la crisi econòmica. Segons l'informe d'inclusió, les famílies amb infants són un dels principals col·lectius amb més risc d'exclusió: estem parlant de famílies joves amb infants petits, o famílies amb persones a l'atur o feines precaritzades, amb hipoteca o crèdits que no poden fer front, les famílies monomarentals, les migrades. Són un dels col·lectius de la població més directament afectats per la crisi econòmica, fet que es fa palès amb la l'increment de noves demandes a serveis socials per part de persones i famílies amb problemàtiques de sobreendeutament, alta crispació o ansietat per la pèrdua de la feina i de l'estabilitat econòmica.

Això també ha tingut un impacte en l'obertura d'expedients de risc social per part de l'EAIA del consell comarcal, el servei referent en l'estudi i protecció de possibles situacions de risc, maltractament o negligència parental. Segons l'estudi de Consell Comarcal, **Rubí és la població on s'han obert més estudis**. Si bé aquesta dada no és proporcional en relació al número d'habitants respecte la resta de municipis comparats, és altament preocupant, entre d'altres coses perquè **municipis amb índexs de pobresa severa majors tenen en canvi proporcionalment menor o igual nombre de casos atesos (Ripplet, Badia o Montcada), fet que pot apuntar a la necessitat de més serveis i recursos disponibles per a l'atenció tempra d'aquests casos**.

Des de l'AUP Rubí fa temps que reclamem l'obertura del servei d'intervenció socioeducativa (abans anomenats centre obert) que ens pertoquen, un cada 20.000 habitants segons la última cartera de serveis aprovada, per tal de prevenir, atendre i actuar des d'una vessant socioeducativa, així com d'altres recursos per a la infància i la joventut (fons d'infància, espais d'oci, lleure, etc.). Les mocions presentades en són una mostra. A Rubí disposem fins el moment d'un Centre Obert i dos Casals Diaris que compten amb recursos equivalents i podrien ser reconeguts com a SIS per la Generalitat, però en caldria un quart.

.

¹ Els estudis del nobel d'economia, James Heckman, sobre l'impacte de la inversió en infància apunten que la no intervenció o invertir tard, té uns costos socials però també en clau de competitivitat econòmica. <https://www.nber.org/papers/w13016>

Al PLIA també es recull que *hi ha tot un conjunt de famílies que tenen dificultats per costejar activitats com les extraescolars, sortides, colònies, o recursos de suport educatiu. Els Serveis Socials compta amb recursos per a aquest tipus d'activitats. **Malauradament, aquests només permeten cobrir els casos més greus i de risc** amb problemàtiques com: greus dificultats de conciliació, atenció no adequada, greus mancances econòmiques o situacions de sobreocupació de l'habitatge. Queden així per cobrir moltes altres situacions amb necessitat on no es pot oferir un nivell de seguiment adequat ni es garanteix el dret d'accés a recursos que complementen el desenvolupament global del infant o jove.*

- El municipi de Rubí té tot un programa d'ajuts i serveis per atendre les necessitats de lleure i suport educatiu de la infància i l'adolescència de Rubí. A continuació, presentem les dades per tipus d'activitat:

Tipus d'activitat	nº de'ajuts	% respecte al total d'ajuts
Casal diari 25 de setembre	62	9,8%
Casal diari Teresa Alet	78	12,3%
Taller estudi dirigit (Creu Roja)	19	3,0%
Casal de vacances 25 de setembre	62	9,8%
Casal de vacances Teresa Altet	84	13,3%
Casal d'Estiu	172	27,2%
Esplais	1	0,2%
Campus Poliesportiu	40	6,3%
Centre Compartir	92	14,6%
Extraescolars	22	3,5%
Total	632	100,0%

Fer front a les pobreses en la infància amb estratègies que funcionin i que transformin les condicions de vida, tant materials com relacionals és, òbviament, complex i demana múltiples actuacions de política pública, però una idea és ben clara: les famílies necessiten suports econòmics quan els ingressos no els arriben per poder fer de famílies i cuidar d'infants i adolescents. Les administracions tenen l'obligació de donar suport quan està en entredit el dret de les menors a un nivell de vida adequat (art.27 de la Convenció dels drets de la infància), sense oblidar que a més es tracta d'una aposta estratègica per l'interès col·lectiu que suposa reduir les desigualtats socials.

Segons l'última guia de la Diputació de Barcelona "[Bases d'una política local de garantia d'ingressos i de la subsistència material](#)", des dels Ajuntament es poden establir ajuts municipals en l'àmbit de la infància *per pal·liar de manera diferencial la pobresa infantil i al mateix temps afavorir els processos de criança*, promovent mesures de caràcter estructural, que parteixen de la solidaritat mútua i la redistribució de la riquesa i no de la bona voluntat o dels excedents.

És per tot això que el Grup Municipal de l'Alternativa d'Unitat Popular proposem al Ple de la ciutat de Rubí l'adopció dels següents ACORDS:

1. Recollir en el nou PLIA, entre d'altres, i de forma prioritària:
 - a. el desplegament dels **quatre Serveis d'Intervenció Socioeducativa (o serveis homòlegs)** que ens pertoquen com a ciutat, amb la dotació necessària dels recursos humans i materials necessaris. D'acord amb la cartera de serveis socials aquests han de disposar almenys de: servei de suport a les famílies amb infants de 0-3 anys en situació de risc, servei d'atenció diürna (antic centre obert). servei d'Intervenció amb famílies amb infants i adolescents i servei d'acompanyament d'adolescents.
 - b. l'estudi i desplegament del Fons d'Infància, si s'escau.
2. Estudiar l'establiment d'un **Fons d'Infància** i, si s'escau, iniciar-ne la prova pilot durant el 2024.

Es tracta d'un fons d'ajudes econòmiques per a la infància, l'adolescència i les seves famílies per criteri econòmic, sense discriminació deguda a la situació administrativa, durant el 2024 . Aquest fons es podria vehicular també mitjançant l'establiment d'una moneda local.

Els Fons suposen establir una renda municipal de suficiència per a infants fins als 17 anys en situació de vulnerabilitat socioeconòmica on la persona titular és la menor d'edat. Amb aquesta "renda" es cobreixen despeses que ara queden repartides en altres diverses ajudes, com el lleure, material escolar, formació, alimentació, roba o calçat. Les famílies reben, així, un import mensual per a aquestes despeses, que permet autonomia en la seva gestió i per tant, reduir la burocràcia i caminar cap a un model menys assistencial.

El fons també permet atendre situacions puntuals com els ajuts de menjador escolar relacionats amb la matrícula viva o com a complement per arribar al 100% del cost del servei.

3. Mentre no estigui en funcionament el fons d'infància, i donada la necessitat recollida al PLIA i la línia de treball de lleure educatiu promoguda aquest mandat, utilitzar romanents -si hi ha disponibilitat- per tal d'incrementar els ajuts per al lleure i el suport educatiu. Aquests ajuts haurien de permetre reduir el percentatge d'infants i adolescents vulnerables que actualment queden exclosos de les activitats de lleure i suport educatiu per motius econòmics, malgrat que les seves unitats de convivència superin el llindar de pobresa que actualment marquen aquests ajuts. Aquests recursos s'adequaran a les necessitat reals dels infants, amb activitats de lleure educatiu que es poden implementar des del programa Rubí360, així com el Pla Educatiu d'Entorn (PEE), PMOE i PROA+.

4. Per tal de facilitar la tramitació del fons d'infància i d'altres ajudes continuar el procés de centralització de les prestacions econòmiques tot iniciant a mig termini, amb suficients recursos econòmics, humans i tècnics, una Oficina Municipal de Prestacions Socials que sigui un punt de referència per l'assessorament i la tramitació de les prestacions, ajudes, beques...per a tota la ciutadania.